

**COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

HOTĂRÂREA

nr. ____ din ____ _____ 2018

**Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind
tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate**

În temeiul art.5 alin.(1) lit. d), art.11 alin.(1), art.27 alin.(1) lit.c) și art.44 lit. a) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 297-300, art. 544), cu modificările și completările ulterioare, art.4 alin. (1) și art.80 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434-439, art. 727), cu modificările și completările ulterioare, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.240 din 9 decembrie 2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.17-23, art.97), cu modificările și completările ulterioare, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 15 ianuarie 2014 cu nr.955, se modifică și se completează după cum urmează:

1) La punctul 1 textul „și are ca scop protejarea intereselor băncii, ale clienților ei, prevenirea situațiilor de conflict de interese, limitarea riscurilor de concentrare a expunerilor băncii față de persoanele afiliate” se substituie cu textul „și cerințe minime cu privire la politicile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate. Scopul prezentului regulament este protejarea intereselor băncii, ale clienților ei, prevenirea situațiilor de conflict de interese și limitarea riscurilor de concentrare a expunerilor băncii față de persoanele afiliate.”;

2) La punctul 2:

a) subpunctul 1)

textul „persoanele afiliate unei alte persoane – persoanele prevăzute în noțiunea de “afiliate unei alte persoane” din art.3 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995.” se substituie cu textul: „persoanele afiliate unei alte persoane – persoanele prevăzute în noțiunea de „afiliată a unei alte persoane” din art.3 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

În sensul literei a) din această noțiune, următoarele persoane care dețin funcții-cheie, se consideră persoane afiliate băncii:

contabilul-șef, directorul financiar ai băncii/sucursalei băncii din alt stat;

conducătorii celor mai mari sucursale ale băncii ale căror active constituie cel puțin 25% din totalul activelor pe bancă în decursul a douăsprezece luni consecutiv;

conducătorii structurilor organizatorice responsabile de creditare pe principalele segmente de creditare - persoane fizice și/sau persoane juridice și care raportează direct unui membru al organului executiv;

conducătorul funcției de audit intern;

conducătorul funcției de administrare a riscurilor;

conducătorul funcției de conformitate.”;

textul „gradul III” se substituie cu cuvintele „gradul întâi și doi”;

b) subpunctul 2) prima propoziție va avea următorul cuprins: „termenii de „capital eligibil”, „expunere” și „grup de clienți aflați în legătură ” se vor aplica în sensul termenilor definiți în Regulamentul nr. _____ din _____ 2018 cu privire la expunerile mari.”;

c) subpunctul 3) se exclude;

3) Punctele 3 și 4 se exclud;

4) La punctul 5 textul „art.31 alin.(8) lit.a)-g) din Legea instituțiilor financiare” se substituie cu textul „art.80 alin.(8) lit.a)-g) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor”;

5) La punctul 6 propoziția a treia va avea următorul cuprins: „Banca nu va încheia tranzacții de creditare cu persoanele la care nu poate fi stabilită și verificată lipsa sau existența afilierii cu banca.”;

6) Punctul 11 se completează cu cuvintele „cu excepția funcționarilor băncii”;

7) Punctul 14 va avea următorul cuprins:

„**14.** O bancă nu poate să înregistreze, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile *capitolelor VII-X din Regulamentul nr. _____ din _____ 2018 cu privire la expunerile mari*, o expunere față de o persoană afiliată și/sau un grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii a cărei valoare depășește 10% din capitalul eligibil al băncii.”;

8) Punctul 15 va avea următorul cuprins:

„**15.** Suma agregată a expunerii băncii față de persoanele afiliate și/sau grupurile de clienți aflați în legătură cu persoanele afiliate băncii, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile *capitolelor VII-X din Regulamentul nr. _____ din _____ 2018 cu privire la expunerile mari* nu trebuie să depășească 20% din mărimea capitalului eligibil al acestei bănci.”;

9) Se completează cu punctul 15¹ cu următorul cuprins:

„**15¹.** În cazul persoanelor calificate ca fiind persoane afiliate băncii, ca urmare a prezumării de către Banca Națională a Moldovei și înscrise în registrul persoanelor afiliate băncii conform punctului 26, limitele maxime prevăzute la punctele 14 și 15 sunt aplicate față de aceste persoane individual, fără a lua în calcul grupul de clienți aflați în legătură cu acestea.”;

10) Punctul 16¹ va avea următorul cuprins:

„**16**¹. În cazul în care limitele prevăzute la punctele 14 și/sau 15 sunt încălcate concomitent și Banca Națională a Moldovei își exercită competențele prevăzute la art.139 alin.(3) lit.n) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, fondurile proprii se vor diminua cu suma celei mai mari depășiri”;

11) La punctul 17:

la primul alineat cuvintele „următoarelor tranzacții” se substituie cu textul „tranzacțiilor cu o persoană afiliată și/sau cu persoanele unui grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii a căror sumă cumulativă nu depășește echivalentul a 1 mil.lei”;

subpunctele a) și b) se exclud;

la alineatul patru textul „în suma de pînă la 1 mil.lei” se substituie cu textul „în suma ce nu depășește echivalentul sumei a 1 mil.lei”;

12) Se completează cu punctul 20² cu următorul cuprins:

„**20**². La stabilirea politicilor și procedurilor menționate la punctul 20, banca va ține cont de prevederile anexei nr.2 la prezentul regulament, care determină cerințe minime cu privire la politicile, procedurile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate.”;

13) Punctul 22 va avea următorul cuprins:

„**22**. Banca Națională a Moldovei, în cadrul activității de supraveghere, în virtutea naturii relațiilor și a tranzacțiilor cu banca, precum și justificării economice a acestora, utilizând una sau mai multe din caracteristicile prevăzute în anexa nr.1 la prezentul regulament, în baza deciziei comitetului executiv, poate prezuma anumite persoane ce dispun de credite ca afiliate băncii, conform definiției stipulate la art.3 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Utilizarea de către Banca Națională a caracteristicilor prevăzute în anexa nr.1 are drept scop identificarea tranzacțiilor care au un posibil tratament preferențial și nu reflectă interesul băncii.”;

14) La punctul 28 după cuvântul „anexa” se completează cu textul „nr.1”;

15) Se completează cu punctele 29, 30 și 31 cu următorul cuprins:

„**29**. Persoanele calificate ca afiliate de Banca Națională a Moldovei și incluse în Registrul persoanelor afiliate se vor califica în acest fel pînă la dispariția caracteristicilor care au stat la baza calificării ca persoană afiliată băncii și/sau pînă la rambursarea datoriei față de bancă și/sau pînă la trecerea datoriei la scăderi/pierderi, cu condiția că au fost întreprinse toate măsurile legale de recuperare a datoriilor persoanei față de bancă, cu excepția cazului în care între contraparte și bancă mai există relații contractuale de credit, astfel încât banca are dreptul de a cere satisfacerea creanței sale față de aceasta.

30. Băncile notifică Banca Națională a Moldovei despre dispariția caracteristicilor care au stat la baza calificării de către Banca Națională a Moldovei ca persoană afiliată băncii și/sau despre rambursarea de către acestea a datoriei față de bancă și/sau trecerea datoriei acestora la scăderi/pierderi. Notificarea va conține probe care atestă situațiile menționate mai sus.

31. În cazul în care unele caracteristici au fost eliminate, iar altele nu pot fi eliminate din anumite circumstanțe obiective, persoanele calificate ca afiliate de Banca Națională a Moldovei nu se vor mai califica în acest fel, dacă potrivit deciziei Comitetului executiv al Băncii Naționale persoana nu poate fi calificată în continuare ca afiliată cu banca în baza caracteristicilor rămase. Decizia menționată urmează a fi luată în termen de 30 de zile lucrătoare de la recepționarea solicitării scrise a băncii. Solicitarea respectivă va conține probe care atestă eliminarea caracteristicilor și descrierea circumstanțelor care nu permit eliminarea caracteristicilor rămase.”;

16) În anexă:

a) cuvântul „Anexă” se substituie cu textul „Anexa nr.1”;

la punctul 1:

subpunctul 1) va avea următorul cuprins: „tranzacțiile efectuate de către debitor nu sunt justificate din punct de vedere economic”;

subpunctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) Dependență economică:

fluxurile viitoare de numerar preconizate a fi înregistrate de o persoană urmare activității desfășurate, nu sunt proporționale mijloacelor bănești necesare achitării, conform relațiilor contractuale privind datoriile aferente creditelor primite de la bancă;

persoana acționează preponderent ca reprezentant al băncii sau al persoanelor afiliate băncii;

persoana face parte dintr-un grup de debitori aflați în legătură, cărora banca le acordă credite semnificative în raport cu activitatea acestuia/acestora;

persoana face parte dintr-un grup de clienți aflați în legătură, iar gajul pentru creditele acestora este depus de o persoană afiliată băncii;”;

subpunctul 3)

în alineatul al doilea textul „sau la o adresă asemănătoare (fizică sau virtuală), aceeași reședință” se substituie cu textul „fizică și/sau dispun de adrese virtuale asemănătoare”;

în alineatul al treilea cuvintele „și contabile” se exclud;

în alineatul al cincilea cuvintele „angajează un consilier pe probleme juridice în comun cu banca sau” se exclud;

alineatul al șaselea se exclude;

subpunctul 4)

în alineatul al doilea textul „acționarilor care dețin direct sau indirect o cotă substanțială în capitalul social al persoanei și a” se exclud;

alineatul al treilea se va completa cu cuvintele „și care nu permite identificarea beneficiarului efectiv a debitorului”;

alineatul al patrulea va avea următorul cuprins: „persoana nu dezvăluie băncii informații cu privire la relațiile sale cu banca și/sau cu persoanele afiliate băncii, inclusiv informații ce țin de administrarea datoriei, de structura de proprietate a persoanei și de beneficiarul efectiv a acesteia, chiar și atunci când aceste informații sunt solicitate de către Banca Națională a Moldovei;”;

alineatul al șaselea va avea următorul cuprins: „persoana declară public despre existența relațiilor sale de afiliere cu banca sau cu persoanele afiliate băncii;” ;

subpunctul 5) în alineatul al doilea textul „astfel cum este prevăzut în Regulamentul cu privire la deținerea cotelor de participare în capitalul social al băncii” se substituie cu textul „care sunt acționari cu dețineri calificate al băncii astfel cum este prevăzut la art. 3 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor”;

b) la punctul 2:

subpunctul 1)

în alineatul al doilea cuvintele „principale de activitate ale persoanei” se substituie cu cuvintele „de activitate desfășurate de persoană, cu excepția situației de lansare a noilor genuri de activitate”;

în alineatul al treilea cuvintele „declarate la contractarea creditului” se substituie cu cuvintele „stabilite la contractarea creditului și/sau banca nu deține informații privind utilizarea mijloacelor financiare aferente creditului”;
alineatul al patrulea se exclude;

subpunctul 2)

alineatul al doilea va avea următorul cuprins: „nu există documente disponibile cu privire la tranzacția ce ține de acordarea creditului sau documentele nu corespund cerințelor reglementărilor interne ale băncii (inclusiv lipsa/insuficiența documentelor);”;
alineatul al treilea va avea următorul cuprins: „forma legală a tranzacției nu reprezintă sensul ei economic și/sau documentele disponibile nu reprezintă caracteristicile reale și esența economică a tranzacției”;

subpunctul 3)

alineatul al doilea va avea următorul cuprins: „reglementările interne cu privire la creditare nu prevăd efectuarea unor astfel de tranzacții sau tranzacțiile sunt efectuate cu devieri de la politicile băncii, neavând o justificare economică;”;
alineatul al patrulea se exclude;
alineatul al șaselea se exclude;
în alineatul al optulea cuvântul „individuale” se exclude și se completează cu textul „cu caracteristici similare sau nu există o justificare economică rezultată din totalul relațiilor comerciale între bancă și debitor/contraparte”;
în alineatul al nouălea după cuvintele „corespunde genului” se completează cu cuvintele „și volumului”;
alineatul al zecelea va avea următorul cuprins: „persoana nu a obținut în termenul prevăzut de legislație documentele/ licențele/ autorizările necesare pentru desfășurarea activității pentru care a fost acordat împrumutul/creditul (de exemplu, nu a fost obținută autorizarea/permisiunea pentru lucrările de construcții etc.) și nu există o justificare credibilă a acestei întârzieri”;

subpunctul 4)

alineatul al doilea se exclude;
în alineatul al treilea cuvintele „scopului activității debitorului și” se exclud;
alineatul al cincilea se exclude;
alineatul al șaselea va avea următorul cuprins: „unele clauze ale contractului, inclusive cu privire la rambursarea creditului, lipsesc, sunt incomplete sau diferă de clauzele altor contracte în cadrul aceleiași bănci (condiții mai avantajoase) acordate debitorilor similari și/sau nu există o justificare economică;”;

subpunctul 5) alineatul al patrulea va avea următorul cuprins: „ratingul intern stabilit de bancă cu privire la împrumutul acordat de către bancă (sau calitatea investiției)/tranzacției este sub nivelul minim acceptabil de bancă;”;

subpunctul 6)

în primul alineat după cuvintele „în alte situații” se completează cu cuvintele „și nu există justificare economică pentru acest fapt”;
alineatul al doilea se completează cu cuvintele „care beneficiază de același produs în cadrul băncii”;
alineatul al treilea se completează cu cuvintele „, sau recomandările funcției respective nu au fost luate în considerație ”;
alineatul al șaselea se exclude;

în alineatul al șaptelea, după cuvintele „banca nu a inițiat” se completează cu cuvintele „conform prevederilor actelor interne sau în timp util”;

subpunctul 7)

după primul alineat se completează cu două alineate noi cu următorul cuprins:

„banca acordă mijloace bănești unei persoane în scopul procurării bunului luat în posesie/proprietate ce aparține unei alte persoane afiliate și/sau persoanelor din grupul de clienți aflate în legătură cu persoană afiliată;

banca acordă mijloace bănești persoanei cu scopul procurării bunului gajat/ipotecat în scopul asigurării creditelor unei persoane afiliate și/sau persoanelor din grupul de clienți aflate în legătură cu persoana afiliată;”;

în alineatul al doilea cuvintele „actuale pe piață” se substituie cu cuvintele „stabilite în politicile băncii” și se completează cu textul „cu caracteristici similare și/sau nu există justificare economică pentru acest fapt”;

alineatele al treilea și al patrulea se completează cu cuvintele „și nu există justificare economică pentru acest fapt”;

subpunctul 8) va avea următorul cuprins:

„8) Gajul și garanțiile:

persoana dispune de contract cu banca sau cu persoanele afiliate băncii de a compensa reciproc obligațiunile altor clienți cu caracteristici similare și nu există justificare economică pentru acest fapt;

banca a acceptat un gaj din partea debitorului/contrapărții care are o calitate inferioară decât gajul acceptat de la alți clienți cu caracteristici similare și/sau nu există justificare economică pentru acest fapt.”;

17) se completează cu anexa nr.2 cu următorul cuprins:

Anexa nr.2
la Regulamentul privind tranzacțiile
băncii cu persoanele sale afiliate

Cerințe minime cu privire la politicile, procedurile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate

1. Politicile și procedurile aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate

1) Politicile băncii vor fi cuprinzătoare și elaborate ținând cont de natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri și activităților desfășurate de bancă aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate și vor asigura următoarele:

a) angajarea băncii în tranzacții și relații sigure și prudente cu persoanele sale afiliate în limitele și cu respectarea legislației în vigoare, pentru a evita deteriorarea reputației băncii și a asigura încrederea publicului larg;

b) utilizarea celor mai înalte standarde de etică și transparență în ceea ce ține de tranzacțiile cu persoanele sale afiliate care vor reglementa relațiile băncii cu aceste persoane și vor reliefa așteptările privind integritatea și valorile etice ale băncii și ale personalului, precum și cerințele privind dezvăluirea conflictelor de interese, actuale și potențiale;

c) o structură eficientă și solidă de guvernare corporativă cu identificarea așteptărilor organului de conducere, a rolurilor și a responsabilităților legate de persoanele afiliate;

d) responsabilitatea organului de conducere pentru a garanta că toate tranzacțiile dintre bancă și persoanele sale afiliate sunt efectuate în interesul băncii și sunt monitorizate și controlate

corespunzător. Indiferent de relația legală dintre o bancă și persoanele afiliate acesteia, va exista o relație financiară și managerială prudentă și sănătoasă;

e) adoptarea de către organul de conducere a procedurilor adecvate pentru a se asigura că orice relație a băncii cu afiliații săi este solidă și documentată corespunzător;

f) responsabilitatea consiliului pentru monitorizarea și gestionarea în modul corespunzător a conflictelor de interese care apar între persoanele afiliate și oricare dintre membrii organului de conducere, și acționarii deținerilor calificate.

2) Totodată, reglementările interne ale băncii cu privire la persoanele afiliate includ cel puțin următoarele aspecte ce țin de:

a) sisteme de dezvăluire și stocare a informațiilor privind acționarii deținerilor calificate și beneficiarii efectivi ai acestora, inclusiv dezvăluirea de către aceștia prin declarații pe propria răspundere sub sancțiunea legii;

b) mecanisme de identificare a interesului băncii pentru efectuarea tranzacțiilor cu persoanele sale afiliate;

c) evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale persoanelor afiliate, inclusiv extinderea evaluării în contextul acționarilor cu dețineri calificate și beneficiarilor lor efectivi, clienților, debitorilor sau al furnizorilor băncii;

d) proceduri privind creditarea persoanelor afiliate și efectuarea altor tranzacții cu acestea sau care implică astfel de persoane;

e) stabilirea comisioanelor și a altor plăți recepționate de la persoanele afiliate pentru serviciile prestate de bancă, și invers;

f) schimbul de informații aferente persoanelor afiliate între subdiviziunile relevante ale băncii, inclusiv procesul de raportare, către organul de conducere, ce ține de tranzacțiile băncii cu persoanele afiliate;

g) interzicerea utilizării informațiilor ce constituie secret bancar insider (informații confidențiale) în cadrul derulării tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate;

h) circumstanțele și condițiile de utilizare de către persoanele afiliate a proprietății băncii;

i) restricțiile cu privire la oferirea de către bancă persoanelor afiliate a cadourilor și a altor beneficii;

j) obligativitatea angajaților băncii de a raporta prompt organului executiv și/sau consiliului băncii despre orice comportament imprudent al angajaților și/sau cu încălcarea politicii/practicii aplicabile elaborate conform prezentei anexe;

k) aplicarea unor indicatori care vor identifica tranzacțiile băncii cu risc sporit cu persoanele sale afiliate;

l) specificarea consecințelor în cazul încălcării obligațiilor fiduciare și al comportamentului imprudent și/sau non-etic, inclusiv politicilor băncii privind tranzacțiile cu persoanele afiliate;

m) responsabilitățile funcțiilor de control intern din cadrul băncii aferente relațiilor băncii cu persoanele afiliate;

n) asigurarea efectuării de către funcțiile de control intern, ținând cont de responsabilitățile acestora, a verificărilor tranzacțiilor cu risc sporit;

o) tranzacțiile cu persoanele afiliate – pentru a asigura că acestea nu sunt realizate în condiții mai avantajoase decât cu persoanele neafiliate și sunt în interesul băncii, și în conformitate cu limitele și prevederile stabilite în actele normative în vigoare;

p) organizarea sistemelor de gestionare a informației care va include acumularea informației privind identificarea persoanelor afiliate băncii, precum și acumularea rapoartelor financiare (situațiile financiare, inclusiv profitul/venitul) ale persoanelor afiliate băncii, care sunt debitori ai băncii;

- q) conflictele de interese actuale și potențiale – pentru a asigura că acestea sunt dezvăluite și controlate, inclusiv prin prevederi explicite în acest sens stabilite la nivelul codului de etică al băncii;
- r) transparență și dezvăluire – pentru a asigura că relațiile băncii cu persoanele sale afiliate, precum și riscurile aferente acestor relații sunt monitorizate și înțelese.

3) Procedurile băncii stabilite în baza politicilor aprobate la nivelul consiliului urmează să asigure cel puțin următoarele:

- a) existența unui canal protejat de comunicare a informației privind suspiciunile ce țin de încălcări comise la efectuarea tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate;
- b) existența canalelor de comunicare pentru angajații care au nevoie de consiliere cu privire la dezvăluirea informației și consiliere etică;
- c) efectuarea unor evaluări adecvate și efective pentru a verifica identitatea persoanei afiliate și informațiile furnizate;
- d) intervenirea unei funcții de control, după caz, pentru a constata dacă tranzacția este planificată sau efectuată în conformitate cu politicile băncii;
- e) raportarea, în termen util, către consiliu din partea funcției de control, conform atribuțiilor, despre orice tranzacții cu risc sporit sau care nu sunt în conformitate cu politicile băncii;
- f) existența unui program de audit pentru a evalua funcționarea adecvată a procedurilor băncii în domeniul dat.

2. Practici de gestionare a riscurilor aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate, responsabilitățile organului de conducere

1) Pentru asigurarea unor practici sănătoase de gestionare a riscurilor aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate, fiecare bancă realizează identificarea, cuantificarea, monitorizarea și controlul riscului aferent persoanelor sale afiliate prin implementarea unui sistem eficient de gestionare a riscurilor raportat la dimensiunea și complexitatea operațiunilor și activității băncii;

2) Riscurile cele mai des asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate sunt riscul reputațional, riscul de credit, riscul de conformitate, operațional și de lichiditate:

a) **riscul reputațional** - organul de conducere al băncii asigură menținerea permanentă a unui nivel înalt de onestitate și integritate și operarea într-o manieră prudentă pentru a proteja reputația băncii. Pentru a nu prejudicia reputația băncii, banca asigură examinarea și monitorizarea tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate prin evitarea abuzului asupra băncii din partea acestora;

b) **riscul de credit** - banca se asigură că persoanelor afiliate nu li se acordă credite în condiții mai avantajoase, ceea ce înseamnă că termenele și condițiile de acordare a creditelor sunt aceleași ca și pentru persoanele care nu sunt afiliate și nu întrunesc condițiile expuse la art.80 alin.(8) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Aplicarea inadecvată a politicilor aferente persoanelor afiliate privind acordarea creditelor poate conduce la acordarea creditelor sau la efectuarea tranzacțiilor în condiții mai avantajoase decât cele prevăzute pentru persoanele care nu sunt afiliate băncii, fapt ce poate provoca probleme în recuperarea creditelor, respectiv, afectând veniturile și fondurile proprii ale băncii;

c) **riscul de conformitate** - organul de conducere al băncii este responsabil de asigurarea conformității băncii cu cadrul normativ, cu practicile prescrise și cu standardele de etică. Neconformarea acestor cerințe și a standardelor de siguranță și prudență pot avea pentru bancă și persoanele afiliate consecințe grave, inclusiv măsuri de supraveghere, sancțiuni și măsuri sancționatoare;

d) **riscul operațional** - lipsa controalelor pentru identificarea potențialelor conflicte de interese, a fraudei și a abuzului de informații privilegiate conduc la riscul operațional. Organul de conducere al băncii se asigură că există proceduri și controale adecvate pentru a împiedica o persoană afiliată să

eludeze politica stabilită în ceea ce privește conflictele de interese, utilizarea în mod fraudulos a oportunităților corporative și încălcarea cadrului normativ care guvernează tranzacțiile persoanelor afiliate. Punctele slabe ale sistemelor și ale controalelor pot spori potențialul de risc operațional din cauza abuzurilor și a fraudei comise de persoanele afiliate;

e) **riscul de lichiditate** - orice speculație care pune la îndoială onestitatea sau integritatea băncii sau a persoanelor afiliate acesteia, oricât de neîntemeiată, poate afecta capacitatea băncii de a atrage fonduri rambursabile.

3) Relațiile și tranzacțiile cu persoanele afiliate urmează să fie obiectul unor sisteme de control și procese de gestiune a riscurilor extrem de robuste. Modul în care sunt aplicate și extinse sistemele de control și de gestionare a riscurilor în bancă depinde de mărimea, structura de proprietate și organizare, de activitățile derulate și de complexitatea persoanelor afiliate și a tranzacțiilor cu acestea;

4) Banca asigură informarea persoanelor afiliate băncii prin plasarea pe pagina sa oficială a extrasului din politicile cu privire la persoanele afiliate și tranzacțiile cu acestea și/sau informația care conține prevederi strategice ale băncii cu privire la gestionarea riscului aferent tranzacțiilor cu persoanele afiliate, precum și aduce la cunoștința persoanelor afiliate băncii prevederile politicii în cazul încheierii tranzacțiilor;

5) Derularea de către bancă a unor tranzacții cu persoanele sale afiliate pentru a realiza funcții bancare, a furniza produse și servicii clienților sau a-și atinge în alt mod obiectivele strategice nu diminuează responsabilitatea organului de conducere al băncii în a asigura că atât relațiile, cât și furnizarea de produse și servicii sunt desfășurate într-o manieră sigură și prudentă și servesc intereselor băncii;

6) Principala responsabilitate a organului de conducere al băncii este protejarea intereselor băncii și ale deponenților. În acest context, organul de conducere al băncii asigură implementarea unei structuri de governanță corporativă care să determine existența unor sisteme eficiente de politici și de control în raport cu persoanele afiliate și care nu le permite membrilor organului de conducere și persoanelor care dețin funcții-cheie să subordoneze interesele băncii cu cele ale persoanelor afiliate băncii;

7) Organul de conducere al băncii asigură ca relațiile băncii cu persoanele sale afiliate, inclusiv aferente afacerilor membrilor săi, nu sunt derulate în condiții preferențiale în comparație cu relațiile cu persoanele neafiliate, nu compromit în niciun mod luarea deciziilor, nu prejudiciază în alt mod banca;

8) Organul de conducere asigură întreprinderea măsurilor necesare și posibile pentru a preveni abuzul din partea membrilor săi și a altor angajați ai băncii în relații cu persoanele afiliate;

9) Din perspectiva relațiilor cu persoanele afiliate, organul de conducere are următoarele responsabilități:

a) stabilirea unor politici adecvate cu privire la persoanele afiliate;

b) stabilirea și implementarea unor procese solide și independente de monitorizare și asigurare a respectării politicilor interne, a cadrului normativ privind persoanele afiliate, de exemplu, prin asigurarea existenței unor controale interne eficiente și a funcțiilor de control;

c) asigurarea instruirilor periodice ale membrilor organelor de conducere și ale personalului cu privire la riscurile asociate persoanelor afiliate și dezvăluirea conflictelor de interes;

d) implementarea unor sisteme informaționale eficiente care raportează într-un mod transparent și comprehensiv activitățile și expunerile față de persoanele afiliate;

e) asigurarea întocmirii situațiilor financiare corecte cu dezvăluirea informațiilor relevante cu privire la persoanele afiliate și la tranzacțiile cu acestea în notele la situațiile financiare respective;

10) Totodată, organul de conducere al băncii în aplicarea politicilor interne asigură cel puțin:

- a) stabilirea unui mecanism de identificare a scopului general al băncii în efectuarea tranzacțiilor cu persoanele afiliate;
- b) obținerea informațiilor periodice actualizate de la acționarii deținerilor calificate, de la membrii organului de conducere și de la persoanele care dețin funcții-cheie cu privire la persoanele afiliate acestora;
- c) dispunerea de mecanisme interne cu privire la dezvoltarea informațiilor de către acționarii deținerilor calificate, membrii organului de conducere și de către persoanele care dețin funcții-cheie (declarații pe propria răspundere);
- d) existența unui mecanism robust pentru a determina că tranzacțiile cu persoanele afiliate nu sunt efectuate în condiții preferențiale în comparație cu cele ale persoanelor neafiliate;
- e) existența mecanismelor de prevenire a acțiunilor frauduloase întreprinse de angajații băncii, precum și de abuz în serviciu din partea membrilor organului de conducere;
- f) evaluarea periodică a situațiilor financiare, inclusiv a profiturilor/veniturilor persoanelor afiliate băncii, care sunt debitori ai băncii;
- g) identificarea unor interese materiale pe care persoana afiliată le are în raport cu banca, cu afacerea unui debitor al băncii, solicitant de credit, alt client al băncii sau furnizor;
- h) specificarea în politicile băncii a circumstanțelor și a condițiilor în care banca poate pune la dispoziția unei persoane afiliate proprietatea sa (de exemplu – oficii, spații de stocare, autoturisme, tehnică de calcul etc.) sau angajaților săi pentru a fi utilizată de persoanele afiliate;
- i) stabilirea politicii băncii cu privire la restricțiile privind acceptarea cadourilor sau a altor bunuri de valoare din partea clienților și a altor persoane cu care banca intenționează să intre în relații de afaceri;
- j) stabilirea cerințelor privind dezvoltarea de către membrii organelor de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie, a oricăror conflicte de interese, actuale și potențiale cu banca;
- k) existența la nivelul băncii a unui sistem eficient de identificare, codificare (date depersonalizate) și monitorizare a tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii;
- l) îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor lor fiduciare și de conducere a băncii;
- m) posibilitatea de a manifesta diligență și de a contesta orice tranzacție care aparent corespunde cerințelor legislației în vigoare;
- n) conformarea cu toate prevederile legale și reglementările Băncii Naționale a Moldovei aferente tranzacțiilor cu persoanele afiliate;
- o) includerea în contractele încheiate de bancă a unei clauze speciale care obligă contrapartea să dezvăluie informațiile necesare băncii pentru a determina dacă este sau nu persoană afiliată băncii;
- p) informarea acționarilor deținerilor calificate, a membrilor organului de conducere și a angajaților băncii cu privire la riscurile asociate relațiilor cu persoanele afiliate și la politicile/procedurile aplicabile în relații cu persoanele afiliate băncii;
- q) implementarea unui sistem solid de gestionare a riscurilor pentru a monitoriza și raporta activitățile și expunerile față de persoanele afiliate;
- r) dezvoltarea situațiilor financiare ale băncii, inclusiv notele explicative la acestea, veridice și complete.”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare în termen de 2 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Băncile, la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, vor asigura conformarea activității lor, inclusiv a politicilor de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate, cu cerințele prezentei hotărâri.

4. Prin derogare de la punctul 3, nu se consideră încălcare, pe perioada de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, nerespectarea de către bancă a limitelor maxime stabilite prin Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, dacă încălcările respective rezultă din aplicarea prevederilor prezentei hotărâri .

5. Prevederile punctului 4 nu aduc atingere competențelor Băncii Naționale a Moldovei privind aplicarea măsurilor de supraveghere, a sancțiunilor și a măsurilor sancționatoare pentru încălcările comise de bancă.